

KASBIY TA'LIMDA XIZMAT KO'RSATISH FAOLIYATI YO'NALISHIGA MUTAXASSISLAR TAYYORLASHNING O'QUV-USLUBIY TA'MINOTI

Ustababayeva Xafiza Artikovna

Professional ta'limni rivojlantirish instituti, mustaqil izlanuvchi

Annotatsiya. Ushbu maqolada kasbiy ta'lim tizimida xizmat ko'rsatish faoliyati yo'nalishi uchun mutaxassislar tayyorlash jarayonida o'quv-uslubiy ta'minotning mazmuni, tuzilmasi va amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Ta'lim jarayonini mehnat bozori talablariga moslashtirishda o'quv rejalari, fan dasturlari, metodik materiallar hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni asoslab berilgan. Shuningdek, xizmat ko'rsatish sohasi uchun kadrlar tayyorlashda o'quv-uslubiy ta'minotni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy ta'lim, xizmat ko'rsatish faoliyati, o'quv-uslubiy ta'minot, kasbiy kompetensiya, pedagogik texnologiyalar.

Аннотация. В данной статье анализируются содержание, структура и практическое значение учебно-методического обеспечения в процессе подготовки специалистов для сферы услуг в системе профессионального образования. Обосновывается роль учебных планов, предметных программ, методических материалов и современных педагогических технологий в адаптации образовательного процесса к требованиям рынка труда. Также разработаны научно-практические рекомендации по совершенствованию учебно-методического обеспечения при подготовке кадров для сферы услуг.

Ключевые слова: профессиональное образование, сфера услуг, учебно-методическое обеспечение, профессиональная компетентность, педагогические технологии.

Annotation. This article analyzes the content, structure and practical significance of educational and methodological support in the process of training specialists for the service sector in the vocational education system. The role of curricula, subject programs, methodological materials and modern pedagogical technologies in adapting the educational process to the requirements of the labor market is substantiated. Also, scientific and practical recommendations for improving educational and methodological support in training personnel for the service sector are developed.

Key words: vocational education, service activities, educational and methodological support, professional competence, pedagogical technologies.

KIRISH

So'nggi yillarda kasbiy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish borasida izchil islohotlar amalga oshirilmoqda jumladan 2025 yilning 23 oktabrda Prezident qarori PQ-316-son bilan "Kasbiy ta'lim tizimida islohotlarni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" qabul qilindi, unda kasbiy ta'limni 2030 yilgacha rivojlantirish strategiyasi belgilab berildi: xorijiy hamkorlikdagi o'quv dasturlarini keng joriy etish, 9-sinf bitiruvchilarining kasbiy ta'lim bilan qamrovini sezilarli darajada oshirish va pedagoqlarning xorijda malaka oshirishini faollashtirish kabi konkret maqsadlar belgilandi [1]. Iqtisodiyotimizning muhim qismini tashkil qilayotgan turizm, xizmat ko'rsatish sohalari ham kundan-kunga rivojlanib bormoqda. Bu esa o'z navbatida xizmat ko'rsatish sohasi uchun malakali mutaxassislarga bo'lgan ehtiyojni keskin oshirdi. Mazkur holat kasbiy ta'lim tizimi oldiga xizmat ko'rsatish faoliyati

yoʻnalishi boʻyicha zamonaviy bilim, koʻnikma va kompetensiyalarga ega kadrlar tayyorlash vazifasini qoʻymoqda. Oʻzbekiston Respublikasida kasbiy taʼlimni rivojlantirish va uni xalqaro standartlar asosida tashkil etish davlat siyosatining ustuvor yoʻnalishlaridan biri sifatida belgilanmoqda [2].

1. Xizmat koʻrsatish faoliyati yoʻnalishining kasbiy taʼlim tizimidagi ahamiyati

Xizmat koʻrsatish faoliyati yoʻnalishi turizm, servis, umumiy ovqatlanish, savdo, maishiy xizmat va logistika kabi sohalarni oʻz ichiga oladi. Ushbu yoʻnalishlarda faoliyat yurituvchi mutaxassislar amaliy vazifalarni tez va samarali bajarish, mijozlar bilan muloqot qilish hamda xizmat sifati uchun masʼul boʻlishi bilan ajralib turadi. Shu sababli kasbiy taʼlim muassasalarida xizmat koʻrsatish yoʻnalishi boʻyicha taʼlim jarayoni nazariya va amaliyotni uygʻunlashtirgan holda tashkil etilishi zarur [3]. Bunda oʻquv-uslubiy taʼminot taʼlim mazmunining asosiy tayanchi boʻlib xizmat qiladi.

2. Oʻquv-uslubiy taʼminotning mazmuni va tarkibi

Oʻquv-uslubiy taʼminot — bu taʼlim jarayonini rejalashtirish, tashkil etish va nazorat qilishga xizmat qiluvchi hujjatlar hamda metodik vositalar majmuasidir. Xizmat koʻrsatish faoliyati yoʻnalishida oʻquv-uslubiy taʼminot quyidagi tarkibiy qismlarni qamrab oladi:

- davlat taʼlim standartlari va malaka talablari;
- oʻquv rejalari va fan dasturlari;
- darsliklar, oʻquv va metodik qoʻllanmalar;
- amaliy mashgʻulotlar uchun koʻrsatmalar;
- elektron va raqamli oʻquv resurslari [4].

Mazkur elementlarning tizimli va oʻzaro bogʻliq holda ishlab chiqilishi taʼlim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

3. Xizmat koʻrsatish mutaxassislarini tayyorlashda oʻquv-uslubiy taʼminotning roli

Xizmat koʻrsatish sohasida ishlovchi mutaxassislarning kasbiy faoliyati amaliy xarakterga ega boʻlgani sababli, oʻquv-uslubiy taʼminot amaliyotga yoʻnaltirilgan boʻlishi lozim. Bunday taʼminot quyidagi vazifalarni bajaradi:

- kasbiy bilim va koʻnikmalarni shakllantirish;
- xizmat koʻrsatish madaniyatini rivojlantirish;
- muammoli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilishga oʻrgatish;
- kasbiy kompetensiyalarni mustahkamlash [5].

Ayniqsa, ishlab chiqarish amaliyoti va oʻquv mashgʻulotlari uchun moʻljallangan metodik materiallar mutaxassis tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

4. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'quv-uslubiy ta'minotdagi o'rni

Hozirgi davrda kasbiy ta'lim jarayonida innovatsion va interfaol o'qitish usullaridan foydalanish muhim hisoblanadi. Xizmat ko'rsatish faoliyati yo'nalishida quyidagi pedagogik texnologiyalar keng qo'llanilmoqda:

- kompetensiyaviy yondashuv asosida o'qitish;
- interfaol metodlar (rol o'ynash, vaziyatli mashqlar);
- loyiha asosida ta'lim;
- axborot-kommunikatsiya texnologiyalari;
- masofaviy ta'lim elementlari [2].

Ushbu texnologiyalarni samarali qo'llash uchun ularni qo'llab-quvvatlovchi o'quv-uslubiy materiallar ishlab chiqilishi zarur.

5. O'quv-uslubiy ta'minotni takomillashtirish yo'nalishlari

Xizmat ko'rsatish faoliyati yo'nalishida o'quv-uslubiy ta'minotni rivojlantirish quyidagi yo'nalishlar orqali amalga oshirilishi mumkin:

- fan dasturlarini mehnat bozori talablariga mos ravishda yangilash;
- amaliy mashg'ulotlar ulushini oshirish;
- elektron darslik va o'quv platformalaridan foydalanishni kengaytirish;
- ish beruvchilar bilan hamkorlikda metodik materiallar ishlab chiqish;
- xorijiy tajribalarni o'rganish va joriy etish [6].

Bu yo'nalishlar kasbiy ta'limda tayyorlanayotgan mutaxassislarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, kasbiy ta'limda xizmat ko'rsatish faoliyati yo'nalishi uchun mutaxassislar tayyorlashda o'quv-uslubiy ta'minot muhim strategik ahamiyatga ega. Zamonaviy talablar asosida ishlab chiqilgan o'quv-uslubiy materiallar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi hamda bitiruvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlik darajasini ta'minlaydi. Shu bois o'quv-uslubiy ta'minotni doimiy ravishda yangilab borish kasbiy ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kasbiy ta'lim tizimida islohotlarni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-316 son Farmoni, 2025 y.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida" PF-158 son Farmoni, 2023 y.
3. Abdullayeva M.M. Kasbiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv. – Toshkent: Fan, 2020.
4. Jo'rayev R.X. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Zunnunov A. Xizmat ko'rsatish sohasida mutaxassis tayyorlash metodikasi. – Samarqand, 2021.
6. UNESCO. Technical and Vocational Education and Training (TVET) Strategy. – Paris, 2016.